

**CRNA GORA
MINISTARSTVO FINANSIJA**

**PROJEKCIJE MAKROEKONOMSKIH I FISKALNIH POKAZATELJA ZA
PERIOD 2014-2018.**

-ažurirane projekcije-

Podgorica, septembar 2014. godine

Uvod

Ministarstvo finansija Crne Gore je u septembru 2014. ažuriralo aprilske projekcije rasta bruto domaćeg proizvoda (BDP) i ostalih srednjoročnih makroekonomskih indikatora za period 2014-2018. Ova informacija je prilika da se članovi Vlade upoznaju sa detaljima makroekonomskih projekcija, koji su osnova za planiranje budžeta i Pretpristupnog ekonomskog programa, koji se dostavlja Evropskoj komisiji kao redovna godišnja obaveza za zemlje kandidate za ulazak u Evropsku uniju.

Ažuriranje projekcija se radi istovremeno kada MMF i Evropska komisija objavljuju ili pripremaju svoje ažurirane projekcije, pa dokument postaje relevantan za međunarodne finansijske institucije, inostranu javnost i investitore zainteresovane za crnogorski ekonomski sistem.

Ažurirane projekcije predstavljaju osnovu za izradu Zakona o budžetu za 2015. godinu i polaznu tačku za kreiranje srednjoročnog fiskalnog okvira za period od 2014-2018. godine. Usvojene makroekonomske projekcije biće, takođe, osnova i tema dva poglavlja Pretpristupnog ekonomskog programa za Crnu Goru 2014-2018.: „Makroekonomski okvir“ i „Javne finansije“.

Dokument se sastoji iz četiri dijela: I Makroekonomsko okruženje i trendovi, II Makroekonomska kretanja u Crnoj Gori u 2014. godini, III Makroekonomske projekcije za Crnu Goru za period od 2015-2018. godine i IV Procjena javne potrošnje za 2014.godinu. Projekcije su rezultat rada Direktorata za ekonomsku politiku i razvoj, u saradnji sa ostalim Direktoratima iz Ministarstva.

I Makroekonomsko okruženje i trendovi

Projekcije rasta svjetske ekonomije koje je objavio MMF u julu 2014. godine, predviđaju da će svjetska ekonomija rasti po stopi od 3,4%, što je korekcija u odnosu na 3,7% projektovanih u aprilu ove godine. Smanjenju su doprinijele negativne stope rasta u Americi u prvom kvartalu, blagi rast u prvoj polovini godine u EU i slabiji izgledi za novorastuće ekonomije. Posebno je oštra korekcija rasta američke ekonomije (-1,1%).

U sljedećoj tabeli data je projekcija rasta za najvažnije svjetske ekonomije:

Realne stope rasta BDP-a			Projekcije		Razlika u odnosu na WEO April 2014	
	2012	2013	2014	2015	2014	2015
BDP-Svijet	3,5	3,2	3,4	4,0	-0,3	0,0
Razvijene ekonomije	1,4	1,3	1,8	2,4	-0,4	0,1
USA	2,8	1,9	1,7	3,0	-1,1	0,1
Eurozona	-0,7	-0,4	1,1	1,5	0,0	0,1
Njemačka	0,9	0,5	1,9	1,7	0,2	0,1
Francuska	0,3	0,3	0,7	1,4	-0,3	-0,1
Italija	-2,4	-1,9	0,3	1,1	-0,3	0,0
Španija	-1,6	-1,2	1,2	1,6	0,3	0,6
Japan	1,4	1,5	1,6	1,1	0,3	0,1
Velika britanija	0,3	1,7	3,2	2,7	0,4	0,2
Kanada	1,7	2,0	2,2	2,4	-0,1	0,0
Ostale razvijene ekonomije ¹	2,0	2,3	3,0	3,2	0,0	0,0
Novorastuće ekonomije	5,1	4,7	4,6	5,2	-0,2	-0,1
Rusija	3,4	1,3	0,2	1,0	-1,1	-1,3
Kina	7,7	7,7	7,4	7,1	-0,2	-0,2
Indija	4,7	5,0	5,4	6,4	0,0	0,0
Novorastuće ekonomije Evrope i evropske zemlje u razvoju	1,4	2,8	2,8	2,9	0,4	0,0

U skladu sa preliminarnim procjenama Eurostata, desezonirani BDP drugog kvartala je ostao stabilan u Eurozoni (EA18) i porastao za 0,2% u EU28, u odnosu na prethodni kvartal. U prvom kvartalu 2014,

¹ Prema metodologiji MMF-a, ostale razvijene zemlje su: zemlje EU izuzev Bugarske, Rumunije, Hrvatske i Litvanije i Island, Švajcarska, Norveška, Australija, Novi Zeland, Južna Koreja, Singapur, Izrael i Čile.

BDP je porastao za 0,2% u eurozoni i za 0,3% u EU28. U poređenju sa istim kvartalom prethodne godine, desezonirani BDP je porastao za 0,7% u eurozoni i za 1,2% u EU28 u drugom kvartalu 2014, nakon rasta od 0,9% i 1,4% respektivno u prethodnom kvartalu.

Tokom drugog kvartala 2014, BDP je u Sjedinjenim Državama porastao za 1,0% u poređenju sa prethodnim kvartalom (posle -0,5% u prvom kvartalu 2014). U poređenju sa istim kvartalom prethodne godine, BDP je porastao za 2,4% (nakon + 1,9% u prethodnom kvartalu).

Geopolitički rizici vezani za ratne sukobe u Ukrajini i Iraku pojačavaju neizvjesnost projekcija rasta s rizicima daljeg smanjenja ekonomske aktivnosti, jer još uvijek nije jasan uticaj uvođenja sankcija Rusiji, kao i kontramjera Rusije u vidu zabrane uvoza pojedinih prehrambenih proizvoda za zapadne zemlje i one koje su te sankcije podržale. Uvođenje mjera kvantitativne i kreditne podrške uz predloge za jačanje strukturnih reformi, koje bi morale da sprovedu zemlje članice Eurozone, a koje je usvojila Evropska centralna banka, usmjerene su na podsticanje ekonomskog rasta, rasta kreditne podrške za sektor malih i srednjih preduzeća, uz uklanjanje uskih grla na strani ponude. Očekuje se da bi ove mjere trebale da podstaknu slab rast ekonomske aktivnosti i preokrenu deflatorne tendencije u Eurozoni, a time pozitivno utiču i na šire okruženje.

Kao otvorena ekonomija, Crna Gora se suočava sa posljedicama kretanja prenesenih iz neposrednog i šireg okruženja, koje neminovno utiču kao korektivan faktor na rast ekonomske aktivnosti.

Crnogorska ekonomija je u periodu januar-jul 2014. godine bila pod uticajem nekoliko faktora, koji su imali negativan uticaj na ostvarivanje projektovanih stopa rasta, i to:

1. U posmatranom periodu nije započeo najavljeni investicioni ciklus koji je predviđen prethodnim projekcijama, a koji je bio osnovni preduslov za projektovane stope rasta.
2. Kreditna aktivnost banaka je smanjena, kako zbog nedostatka kvalitetnih investicionih programa, tako i zbog pojačane opreznosti banaka u vođenju kreditne politike usljed visoke nelikvidnosti privrede, a time i povećanog rizika.
3. Nepovoljne vremenske prilike uticale su na ostvarenje projekcija u poljoprivredi i turizmu.
4. Eskalacija sukoba u Ukrajini i uvođenje sankcija Rusiji kao i ruske kontramjere uticale su na stagnaciju ekonomske aktivnosti u Eurozoni i okruženju.
5. Izostao je rast zarada u prethodnom periodu.
6. Negativne stope u proizvodnji električne energije su posljedica rekordne proizvodnje u prethodnoj godini.
7. Deflatorni trend cijena sa stopom od -1,2% u julu.

Procjenjujemo da će crnogorska ekonomija do kraja 2014. godine ostvariti realni rast BDP-a od 2,5%. Za period 2015-2018. godine, predviđa se prosječan rast BDP-a od 3,8%, u 2015 (3,5%) i jači u periodu 2016-2018. godini (3,8% , 4,0%, 4,0%).

Očekujemo da će inflacija na kraju 2014. godine biti negativna, sa stopom od -0,5%. U periodu 2015-2018 očekujemo blago jačanje cijena, u 2015 rast cijena će biti oko 1%, da bi stopa rasta cijena u 2016 bila 1,5% i 2% u 2017 i 2018 što predstavlja ciljnu inflaciju za Eurozonu.

II Makroekonomska kretanja u Crnoj Gori u 2014. godini

Bruto domaći proizvod: Negativni faktori pomenuti u prvom dijelu uticali su na ostvarenje nižih stope rasta crnogorske ekonomije u prvoj polovini godine, od onih projektovanih u "Smjernicama makroekonomske i fiskalne politike za 2014-2017. godinu" usvojenih u aprilu ove godine.

Prema podacima Monstata, BDP je u prvom kvartalu rastao po realnoj stopi od 1,5%, dok je nominalna stopa bila 2,9%. U drugom kvartalu zabilježen je slabiji rast, pa je realna stopa rasta BDP bila 0,3%, dok je nominalni rast iznosio 1,1%. Prema ovim procjenama stopa rasta u prvoj polovini godine iznosila je 0,8%, što je znatno niže od projektovane stope. Pozitivan uticaj imali su sektori građevinarstva, maloprodaje, poslovanja s nekretninama, kao i dobra naplata poreza, dok je dominantni negativan uticaj imao sektor proizvodnje električne energije. Procjenjujemo da je negativan uticaj visoke osnove u proizvodnji električne energije iz prethodne godine, u drugom kvartalu iznosio -1,4% BDP-a. Očekivani dobri rezultati sektora turizma u avgustu, početak proizvodnje u KAP-u, sa rastom cijene aluminijuma uz pad vrijednosti eura, kao i preneseni efekti na ostale sektore, doprinijeće godišnjem rastu ekonomske aktivnosti do 2,5%.

Industrijska proizvodnja je u periodu januar-jul 2014. ostvarila pad od 15,5%, što je prvenstveno rezultat pada u sektoru "snabdijevanje el.energijom, gasom i parom" (32,2%) usljed visokog pada proizvodnje hidroelektrana (48,2%). Sektor "prerađivačka industrija" bilježi blagi pad od 0,7%, dok je u sektoru "vađenje rude i kamena" ostvaren rast od 22,4%.

Prema preliminarnim pokazateljima o ostvarenom **turističkom prometu**, Crnu Goru je u periodu januar-jul 2014. posjetilo 686,4 hilj. turista i ostvareno 4,0 mil. noćenja, što je, u odnosu na isti period 2013. godine, rast od 0,1 i 0,2%, respektivno. U strukturi noćenja 91,0% čine strani, a 9,0% domaći gosti.

Promet u trgovini na malo u periodu januar-jul 2014. godini (tekuće cijene) veći je za 2,7% u odnosu na isti period 2013. godine, dok je promet u stalnim cijenama veći za 4,4%, što je rezultat pada cijena robe u maloprodaji.

Građevinska aktivnost u periodu januar-jun 2014. godine bilježi rast vrijednosti izvršenih građevinskih radova 14,9% i pad izvršenih efektivnih časova rada 7,9%. Izdato je 466 građevinskih dozvola, što je rast od 13,4% u odnosu na uporedni period 2013. godine.

Godišnja stopa inflacije u julu 2014. godine, mjerena indeksom potrošačkih cijena, iznosila je -1,2%, dok je prosječna stopa u periodu januar-jul iznosila -0,8%. Dominantan uticaj na pad cijena u ovom

periodu imali su pad cijena u grupi "hrana i bezalkoholna pića" (2,1%, pri čemu najveći pad bilježe cijene ulja i masti 20,5% i hleba i žitarica 4,5%) i grupi "odjeća i obuća" (1,1%, usljed pada cijena odjeće 4,3%). Ove dvije grupe proizvoda čine oko 46,0% ukupne potrošnje domaćinstava. Cijene električne energije i goriva, koje takođe značajno opredjeljuju nivo inflacije, u ovom periodu bilježe blagi rast od 0,9 i 0,1%, respektivno.

Tržište rada i dalje karakteriše povećanje zaposlenosti i povećanje nezaposlenosti. Prosječan broj zaposlenih, prema evidenciji Monstata, u julu 2014. je iznosio 181.408 lica, što je za 0,9% više nego u prethodnom mjesecu, a za 1,5% više u odnosu na jul 2013. U periodu januar-jul 2014. u odnosu na januar-jul 2013. prosječan broj zaposlenih je povećan 0,8%, a zabilježen je u devet od ukupno devetnaest sektora. Najveći porast broja zaposlenih, u periodu januar-jul 2014. u odnosu na uporedni period, ostvaren je u slijedećim djelatnostima: administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima (64,7%), poslovanju s nekretninama (18,2%), ostalim uslužnim djelatnostima (8,8%) i u građevinarstvu i snabdijevanju vodom po 6,9%. Najveći pad broja zaposlenih bilježi sektor prerađivačke industrije (8,4%), finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (5,9%) i trgovina na veliko i trgovina na malo, popravka motornih vozila i motocikala (5,2%).

Stopa nezaposlenosti, prema ARS-u, u prvom kvartalu 2014. iznosi 19,1%, što je manje u odnosu na prvi kvartal 2013. kada je iznosila 21,5%. Registrovanih nezaposlenih lica, prema evidenciji Zavoda za zapošljavanje, u julu 2014. bilo je 31.115, manje 1,4% u odnosu na prethodni mjesec, a više 3,4% u odnosu na jul 2013. Administrativna stopa nezaposlenosti u julu 2014. iznosila je 13,4%, što je za 0,4 p.p. više od stope iz jula prethodne godine.

Prosječna zarada, u Crnoj Gori, u julu 2014. iznosila je 713 € ili 1,7% manje nego u junu 2014, dok je za period januar-jul 2014. manja za 0,4%, u odnosu na isti period prethodne godine. Prosječna zarada bez poreza i doprinosa u julu 2014. je iznosila 470€, a u odnosu na jul 2013. bila je veća za 0,2%, dok je za period januar-jul manja 0,8%. Prosječna zarada bez poreza i doprinosa u julu 2014. u odnosu na jun 2014. realno je smanjena za 1,3%, a za čitav sedmomjesečni period 2014. je realno ostala ista kao u periodu januar-jul 2013. Vrijednost minimalne potrošačke korpe u julu 2014. iznosila je 791€, a manja je 1,4% u odnosu na jul 2013. a u odnosu na decembar 2013. manja je 0,9%.

Broj penzionera u julu 2014. je iznosio 109.374 ili 1,5% više nego u istom mjesecu prethodne godine, prosječna penzija je iznosila 274,55€, a u odnosu na jul prethodne godine bila je niža za 0,7%.

U **bankarskom sektoru** je tokom 2014.godine nastavljen rast ukupnih depozita, koji su sa iznosom od 2.188,2 mil.€ u julu, ostvarili rast od 1,9% na mjesečnom i 5,4% na godišnjem nivou. Najveći deponenti su sektor privrede i stanovništva, koji čine 85,3% ukupnih depozita, pri čemu su depoziti stanovništva povećani za 6,5%, a depoziti privrede za 3,4% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Za sedam mjeseci ove godine, bilansna suma banaka je povećana za 2,9%, a ukupan kapital za 8,2%. Pri tome, je bilansna suma u julu iznosila 3.045,4 mil.€ i povećana je za 1,3% na mjesečnom nivou, dok je ukupan kapital sa iznosom od 430,4 mil.€ ostvario rast od 0,5% u istom periodu.

Ukupni krediti banaka su imali pretežno negativan trend, tako da su u julu zabilježili pad od 4,1% na godišnjem nivou. Međutim, ako se posmatraju novoodobreni krediti banaka, zapaža se intenzivnija

kreditna aktivnost. Tako je za sedam mjeseci odobreno 415,7 mil.€ novih kreditnih plasmana, što predstavlja rast od 3,9% ili 15,5 mil.€ više u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po sektorima, najviše kredita banke su odobrile sektoru privrede (53,0%) i sektoru stanovništva (35,7%).

Izražena nelikvidnost privrede i visoko učešće nekvalitetnih kredita predstavljaju i dalje rizik za finansijsku stabilnost. U blokadi su u julu bila 13.653 pravna lica, što je za 0,73% više u odnosu na jun, dok je ukupan dug, koji je iznosio 445,7 mil.€, smanjen za 8,7% u posmatranom periodu.

Aktivne kamatne stope su i dalje visoke. Prosječno ponderisana efektivna kamatna stopa na ukupne kredite je iznosila 9,55% i bila je na nivou iz prethodnog mjeseca, dok je prosječno ponderisana pasivna kamatna stopa iznosila 2,08% i zabilježila je pad od 0,11 p. p.na mjesečnom nivou.

Eksterni sektor: Deficit tekućeg računa platnog bilansa u prvom kvartalu 2014. iznosio je 184,0 mil.€, što je za 4,7% manje u odnosu na prvi kvartal 2013. Poboljšanje salda tekućeg računa rezultat je značajnog povećanja suficita u međunarodnoj razmjeni usluga od 37,1% i sekundarnih dohodaka 7,8%. Neto priliv stranih direktnih investicija (SDI) pokrio je 42,4% deficita tekućeg računa. Spoljnotrgovinski deficit iznosio je 271,2 mil.€, što je za 1,0% manje, kao rezultat pada izvoza za 22,2% i uvoza 6,2%. Na računu usluga ostvaren je suficit u iznosu od 12,8 mil.€, što predstavlja povećanje od 37,0%. Ukupni prihodi od usluga iznosili su 76,9 mil.€ ili 7,0% više. Najveći prihodi ostvareni su u oblasti transporta 30,7 mil.€ i putovanja i turizma 13,4 mil.€, dok prihodi od građevinskih usluga bilježe značajan rast od 93,7%. Suficit na računima primarnih i sekundarnih dohodaka iznosio je 58,1 mil.€, što je za 0,6% manje. Pokrivenost spoljnotrgovinskog deficita suficitom ostvarenim na ostalim računima tekućeg računa iznosila je 27,8% i veća je za 2,0 procentna poena. Na kapitalnom i finansijskom računu zabilježen je rast neto priliva stranih direktnih investicija za 19,0%.

Ukupna robna razmjena (Monstat) u periodu januar - jul 2014. godine iznosila je 1.191,3mil.€, što je za 4,6% manje u odnosu na isti period 2013. Spoljnotrgovinski deficit je povećan za 5,3% i iznosio je 834,6mil.€, usljed većeg procentualnog pada izvoza. Pokrivenost uvoza izvozom smanjena je za 4,7 procentna poena i iznosi 17,6%. Ukupan izvoz roba iznosio je 178,3 mil.€, što predstavlja pad od 21,8%. Smanjenju izvoza najviše je doprinio pad dominantnih kategorija u strukturi izvoza, aluminijum (19,5%) i električna energija (64,0%). Na drugoj strani, pozitivan uticaj na kretanje izvoza imala je kategorija hrana i žive životinje sa rastom od 107,0%. Ukupan uvoz roba iznosio je 1.012,9 mil. € ili 0,8% manje. U **uvozu** dominiraju proizvodi sektora hrana i žive životinje (21,7%), mašine i transportna sredstva (19,0%) i proizvodi svrstani po materijalu (15,5%). Smanjenju uvoza najviše je doprinio pad uvoza kategorije ostala transportna sredstva za 85,0%, električne energije 18,0% i nafte i naftnih derivate 4,0%.

U periodu januar-jun 2014.godine evidentan je trend rasta priliva **SDI**, koji je iznosio 163,7 mil.€, što je za 5,5% više u poređenju sa istim periodom predhodne godine (155,2 mil.€). Posmatrano na mjesečnom nivou, u junu je ostvaren najznačajniji rast ukupnog priliva kao i neto SDI, od početka 2014.godine, 50,3 mil.€ i 39,7 mil.€, respektivno. Ukupan priliv SDI iznosio je 217,1 mil.€ (8,6% više),sa učešćem vlasničkih ulaganja od 44,9% ili 3,4% više nego u 2013. Struktura: investicije u preduzeća i banke 11,4%, što je oko 2 ipo puta više nego u 2013.g, investicije u nekretnine 33,5%

(16,8% manje), interkompanijski dug 53,4% (17,8% više) i ostalo 1,7% (47,8% manje). Ukupan odliv SDI iznosio je 53,4 mil.€ što je za 19,4% više nego u 2013.(44,7 mil.€). U strukturi odliva najveći dio se odnosio na povlačenje sredstava nerezidenata 87,8%, dok su ulaganja rezidenata u inostranstvo 12,2%. Najvažnije očekivane investicije odnose se na ulaganja u sektorima saobraćaj, turizam, energetika i industrija.

Fiskalni sektor: Izvorni prihodi budžeta Crne Gore u periodu januar – jul 2014. ostvareni su u iznosu od 695,41 mil.€, što je za 8,5% više u odnosu na isti period prethodne godine i 4,1% više u odnosu na plan. Pritom, naplata prihoda po osnovu PDV-a veća je za 10,0% u odnosu na isti period 2013. i 1,7% u odnosu na plan za ovaj period. Naplata prihoda od doprinosa povećana je za 14,1% u odnosu na plan i isti period prošle godine. Određeno usporavanje u naplati bilježe prihodi od carine i akcize i u odnosu na plan i u odnosu na prošlu godinu.

Izdaci budžeta u periodu januar – jul 2014. godine iznosili su 745,9 mil.€ i niži su u odnosu na isti period 2013. za 9,2 mil.€, ili 4,4%. Značajan rast u odnosu na prethodni period zabilježen je kod izdataka za bruto zarade (14,6 mil €), transfere javnim institucijama (7,6 mil €), kamate (5,7mil €) i kapitalni budžet (5,3 mil €).

Deficit budžeta za sedam mjeseci 2014. iznosio je 50,5 mil.€ ili 1,5% BDP-a. Državni dug na kraju juna 2014. iznosio je 2.022,1 mil. €, što predstavlja 59,6% procijenjenog BDP-a Crne Gore (3.393,2 mil. €) i povećan je za 1,6 p.p. u odnosu na kraj 2013, kao rezultat nominalnog rasta zaduženja, ali i nižeg nominalnog rasta BDP-a od procijenjenog na početku godine. Unutrašnji dug iznosio je 438,3 mil.€, a dug prema nerezidentima 1.583,8 mil.€.

III Makroekonomske projekcije za period 2015-2018.

Makroekonomske projekcije za period 2015-2018. predviđaju realni rast BDP-a: 3,5% u 2015, 3,8% u 2016. i 4.0% u 2017. i 2018. godini. U periodu 2015-2018. godine doći će do bržeg rasta crnogorske ekonomije, usljed rasta investicione aktivnosti i angažovanja domaćih potencijala, prvenstveno u sektoru građevinarstva. Procjenjujemo da bi realizacija investicionih projekata u vrijednosti od 100 mil.€ imala pozitivan efekat na stopu rasta BDP-a od 1,7-2,0%. U ovom periodu se predviđa snažan doprinos sektora turizma i komplementarnih sektora trgovine, transporta, vađenje ruda i kamena, uz oslanjanje na poljoprivredu kao faktora substitucije uvoza hrane i povećanog izvoza. Kao neophodan uslov jačanja ekonomske aktivnosti očekuje se umjereno povećanje kreditne podrške. Prosječna projektovana stopa rasta BDP-a za period 2015-2018. iznosi 3.8%, što je iznad nivoa potencijalne stope rasta BDP-a (2.6%).

Uticaj spoljnjih faktora na projekcije rasta:

- Cijena sirove nafte se spustila ispod 100 \$/bbl u septembru ove godine, s tendencijom pada u srednjem roku.

- Trenutni kurs eura je oko 1,30 USD/EUR. Efekti novousvojenih mjera ECB, koje se odnose na kvantitativnu i kreditne podršku, mogli bi utiču na dalji pad kursa eura u narednom periodu.
- Mjere Evropske centralne banke usmjerene na oživljavanje kreditne aktivnosti, kroz kvantitativnu podršku u vidu otkupa hartija od vrijednosti vezanih za kreditne zajmove realnog sektora i hipotekarnih kredita, uticaće na jačanje kreditne aktivnosti i jačanje nivoa cijena, pa bi stopa inflacije u srednjem roku trebala da se približi ciljanoj stopi od 2%.

Makroekonomski scenario 2015-2018. polazi od sljedećih pretpostavki:

- Strane direktne investicije (ulaganja u preduzeća, banke i nekretnine) u periodu 2015-2018, prosječno će iznositi oko 13,3% BDP-a; Ovako visoke stope SDI su bazirane na pretpostavci o aktiviranju dijela najavljenih investicija u oblasti infrastrukture, turizma i energetike.
- Krediti preduzećima i domaćinstvima će rasti po prosječnoj stopi od 4,7% u skladu s nominalnim rastom BDP-a;
- Potrošnja domaćinstava će biti pod uticajem blagog rasta zarada i porasta broja zaposlenih, pojačana pozitivnim impulsima od prihoda od turizma, ali će realna stopa rasta biti niža od realne stope BDP-a;
- Bruto investicije u osnovna sredstva će rasti po prosječnoj stopi od 9,6% u srednjem roku, u skladu s dinamikom realizacije investicionih projekata.
- Učešće državne potrošnje će rasti, uz istovremeno sprovođenje mjera fiskalne konsolidacije tekućeg budžeta i značajan rast kapitalnog budžeta.
- Izvoz roba i usluga će rasti po prosječnoj stopi od 5,1% u periodu 2015-2018, pri čemu se projektuje brži rast izvoza usluga (potrošnja stranih turista) od rasta izvoza roba.
- Uvoz roba i usluga će rasti po stopi od 5,4% u srednjem roku, uz rast uvoza roba, uslovljenog povećanim uvozom za potrebe investicija (uvoz građevinskih materijala i opreme) i rast uvoza usluga koji se odnosi na građevinarstvo (izgradnja autoputa i drugi projekti).
- Zaposlenost će se postepeno povećavati tokom čitavog perioda (prosječno 1% godišnje) kao posljedica rasta ekonomske aktivnosti.
- Nezaposlenost, mjerena metodologijom ILO, postepeno će se smanjivati, da bi se sa 18,8% u 2014. smanjila na 16,3% u 2018. kao rezultat rasta ekonomske aktivnosti, a posebno u sektoru građevinarstva.

Crna Gora: Makroekonomske Projekcije, 2015-18						
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Nominalni BDP u mil.€	3.327	3.393	3.547	3.737	3.964	4.205
<i>Nominalni rast</i>	5,7	2,0	4,5	5,4	6,1	6,1
<i>Relni rast</i>	3,3	2,5	3,5	3,8	4,0	4,0
<i>Inflacija(na kraju godine)</i>	2,2	-0,5	1,0	1,5	2,0	2,0
(u % BDP-a)						
Glavne karakteristike:						
Deficit tekućeg računa	-14,6	-14,2	-13,3	-13,8	-14,6	-15,5
Izvoz	41,8	41,1	41,3	41,2	40,8	40,5
Uvoz	62,1	60,4	59,5	59,7	59,9	60,2
Ostalo	5,7	5,1	4,9	4,7	4,4	4,3
Potrošnja domaćinstava	80,6	80,8	79,8	79,0	78,5	78,3
Bruto investicije	18,1	18,4	18,6	19,9	21,4	22,8
Potrošnja države	21,6	20,1	19,8	19,6	19,1	18,6
(učesće u nominalnom rastu u % BDP-a)						
Nominalni rast BDP-a	5,7	2,0	4,5	5,4	6,1	6,1
Potrošnja domaćinstava	2,5	0,9	2,6	3,4	4,3	4,6
Bruto investicije	0,5	-0,2	1,1	2,3	2,8	2,8
Potrošnja države	-0,6	0,7	0,6	0,8	0,7	0,6
Neto izvoz	3,2	0,6	0,2	-1,2	-1,7	-1,9
Izvoz	0,0	0,2	2,1	2,1	2,1	2,1
Uvoz	3,2	0,5	-1,8	-3,3	-3,9	-4,0
BDP deflator	2,2	-0,5	1,0	1,5	2,0	2,0
(realne stope rasta %)						
Realni rast BDP-a	3,3	2,5	3,5	3,8	4,0	4,0
Potrošnja domaćinstava	0,8	1,6	2,2	2,8	3,4	3,8
Bruto investicije	0,3	-0,5	4,8	10,9	11,9	10,7
Potrošnja države	-4,9	3,8	2,2	2,6	1,3	1,3
Izvoz	-2,1	0,9	4,0	3,5	3,1	3,1
Uvoz	-6,8	-0,3	2,0	4,0	4,4	4,6
(učesće u realnom rastu u % BDP-a)						
Realni rast BDP-a	3,3	2,5	3,5	3,8	4,0	4,0
Domaća tražnja	-0,4	2,0	3,1	4,8	5,3	5,5
Potrošnja domaćinstava	0,6	1,3	1,8	2,2	2,7	2,9
Bruto investicije	0,1	-0,1	0,9	2,0	2,4	2,3
Potrošnja države	-1,1	0,8	0,4	0,5	0,3	0,2
Neto izvoz	3,7	0,5	0,4	-1,0	-1,3	-1,5
Izvoz	-0,9	0,4	1,6	1,4	1,3	1,3
Uvoz	4,6	0,2	-1,2	-2,4	-2,6	-2,8
(godišnji rast u % ako nije drugačije naznačeno)						
Glavne pretpostavke:						
Rast zaposlenosti	3,0	0,8	1,5	1,2	0,8	0,7
Nezaposlenost (ARS)	19,5	18,8	17,6	16,9	16,6	16,3
SDI % BDP-a	9,7	9,2	11,6	14,7	13,9	13,1
Domaći krediti (kompanije i stanovništvo)	5,0	1,7	3,9	4,6	5,2	5,2
Rast izvoza	0,1	0,4	5,0	5,0	5,2	5,2
Rast uvoza	-4,7	-0,8	3,0	5,6	6,5	6,7

IV Procjena javne potrošnje za 2014.godinu

Ovim projekcijama ažuriraju se procjene prihoda i rashoda usvojenih na Vladi u maju ove godine, kroz Smjernice makroekonomske i fiskalne politike za period 2014 – 2017.

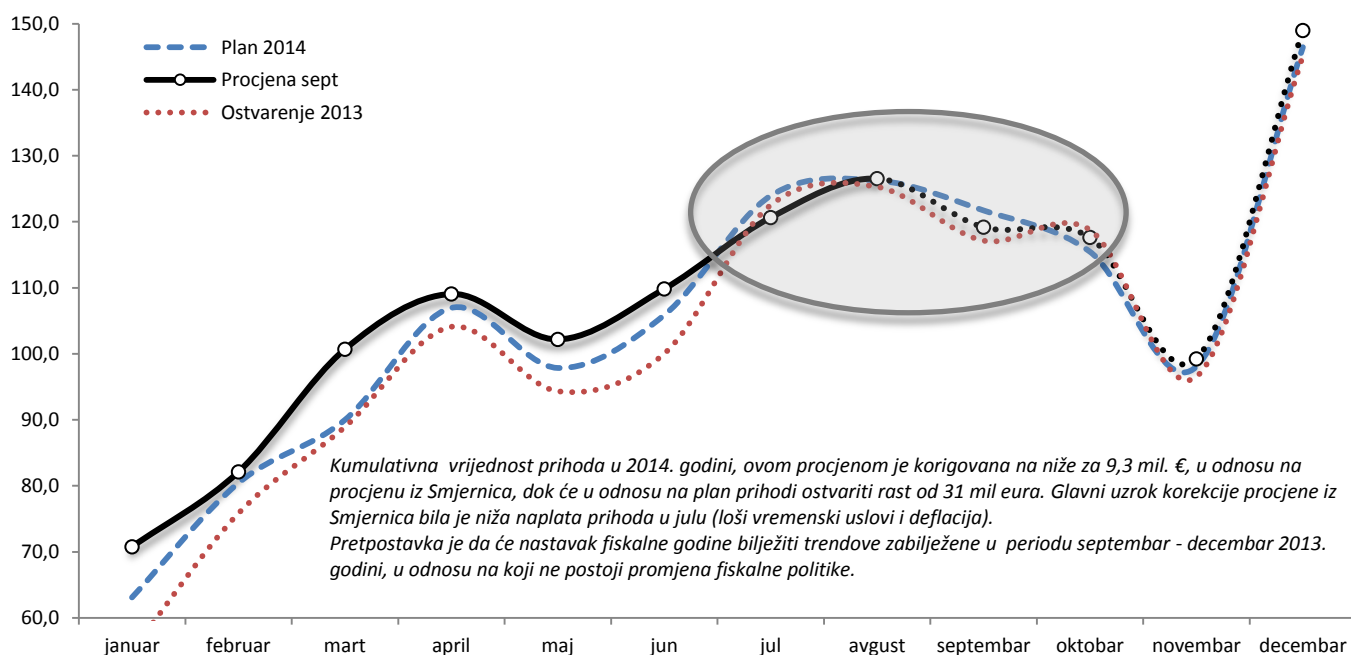
Revidirane projekcije zasnovane su na ažuriranim makroekonomskim projekcijama, uz uvažavanje ostvarene naplate prihoda u periodu januar – avgust tekuće godine.

Budžet Crne Gore

U odnosu na isti period prethodne godine ne postoje značajna odstupanja u fiskalnoj politici, tako da se očekuje nastavak oporavka budžetskih prihoda na osnovu istih pretpostavki koje su važile prethodne godine – viša stopa PDV-a, krizni porez na dio zarade iznad prosjeka od 15%, snažne mjere na suzbijanju sive ekonomije, rast ekonomske aktivnosti. Odložene investicije uticale su na slabiji rast, a samim tim, i na niže punjenje budžeta od procijenjenog. Takođe, na nivo naplaćenih prihoda uticali su vremenski uslovi i negativna stopa inflacije.

Ministarstvo finansija priprema Fiskalnu strategiju koja će biti u funkciji povećanja konkurentnosti i stvaranja uslova za privlačenje investicija, novog zapošljavanja i bolju valorizaciju resursa, što će u krajnjem uticati na dinamiziranje ekonomske aktivnosti. Ovom strategijom će se dodatno podstaći prioritetni sektori razvoja Crne Gore.

Na grafiku je prikazana mjesečna naplata prihoda sa procjenom naplate do kraja godine. Kumulativno, u odnosu na 2013. godinu, ostvarićemo oko 60 mil. € prihoda više, i to najviše zbog značajnog pozitivnog odstupanja u naplati tokom perioda januar – jun.

Izvorni prihodi budžeta u 2014. godini procijenjeni su u iznosu od 1.307,1 mil. €, ili 38,5% BDP-a. U odnosu na plan za 2014. godinu, prihodi će kumulativno biti veći za 31 mil. €, i to najviše zbog toga što su planom potcijenjeni prihodi po osnovu doprinosa, koji su glavni generator rasta prihoda u ovoj godini sa odstupanjem od 30,5 mil. € u odnosu na plan.

S druge strane, aprilskom procjenom prihoda, nijesu mogle biti predviđene i kvantifikovane posljedice deflatornog pritiska, kao i regionalne i evropske krize (poplave, situacija u Istočnoj Evropi, i sl.) koji su imali direktne reperkusije na ekonomsku aktivnost u Crnoj Gori.

Ovom projekcijom uvažava se dosadašnji razvoj događaja i koriguju se značajnija odstupanja iz aprilske procjene i plana prihoda za ovu godinu:

- U odnosu na plan do značajnih odstupanja došlo je u dijelu naplate doprinosa (+ 30,5 mil. €), akciza (- 8,7 mil. €), te poreza na dohodak fizičkih lica (+ 8,4 mil. €). Kumulativno, u odnosu na plan, prihodaćemo 31 mil. € više.
- U odnosu na aprilsku procjenu najznačajnije negativno odstupanje bilježi se kod naplate poreza na dodatu vrijednost od 14 mil. €, dok je do pozitivnog odstupanja došlo kod kategorija doprinosi za 10,8 mil. € i porez na dohodak fizičkih lica 7,7 mil. €. Kumulativno, u odnosu na procjenu iz Smjernica prihodi će biti niži za 9,3 mil. €.
- U slučaju ostvarenja ažurirane projekcije, porez na dodatu vrijednost će biti veći u odnosu na prošlu godinu za 30,5 mil. €, doprinosi za 30 mil. €, ali će se značajan pad od 10,6 mil. € desiti u dijelu naplate такси uzrokovan promjenom fiskalne politike.
- Članom 14 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, izvršene su metodološke izmjene u budžetskom izvještavanju. Po novoj klasifikaciji, donacije se prikazuju „iznad crte“, što znači da se prihodi uvećavaju za iznos donacija, što direktno utiče na smanjenje deficita za taj iznos. Ova metodološka izmjena izvršena je u skladu sa međunarodnim standardima MMF-a i Evropske unije.
- U odnosu na prošlu godinu, na strani rashoda povećana su zbirna izdvajanja za bruto zarade i transfere za socijalnu zaštitu u ukupnom iznosu od 40,7 mil. €. S druge strane, ukupni rashodi biće manji za oko 70 mil. €, zbog većeg iznosa plaćenih garancija u 2013. godini.
- Uvažavajući činjenicu da je u ovoj godini plaćeno 5,1 mil. € aktiviranih garancija za rudnike Boksita, 4,5 mil. € za garancije „Melgonia – Primorka“ DOO Bar i NLB Montenegrobanka, te garancije za NIP Pobjeda 5,6 mil. €, projekcije su korigovane za kumulativni iznos od 15,3 mil. €, čime se direktno uticalo na povećanje deficita.

Izdaci budžeta u 2014. godini procijenjeni su u iznosu od 1.371,7 mil. €, ili 40,4% BDP-a. U odnosu na plan za 2014. godinu izdaci će biti veći za 34,1 mil. €, i to najviše zbog otplate garancija u iznosu od 15,3 mil. € i povećanja iznosa transfera za socijalnu zaštitu za 8,3 mil. €, što je posljedica povećanog broja korisnika prava na socijalnu zaštitu u toku ove godine, ali i povećanih rashoda po osnovu socijalnog programa za bivše radnike Kombinata aluminijuma. Istovremeno, uvećana je stavka

subvencija jer je, na osnovu zaključka Vlade, u drugom kvartalu bilo povećano davanje za materijalno ugrožene porodice kroz izmirenje računa za električnu energiju.

Procijenjeni deficit za 2014. godinu iznosiće oko 65 mil. € ili 1,9% procijenjenog BDP-a (3.393,2 mil. €). U odnosu na plan deficit je veći za 3,1 mil. €, dok je u odnosu na aprilsku procjenu deficit veći za 38,2 mil. €. Važno je napomenuti da ovako izračunati deficit nije metodološki usklađen sa deficitom koji se prikazuje u Završnom računu budžeta, jer tek prilikom izrade Završnog računa dolazi do detaljnije klasifikacije stavke Otplate obaveza iz prethodnog perioda i utvrđuje se koji iznos treba knjižiti kao tekući rashod (koji utiče na povećanje deficita), a koji u dijelu Otplate duga (koji ne ulazi u povećanje deficita po važećoj metodologiji).

U toku ove godine planirana je otplata duga u nivou od 245 mil. €, što, dodajući procijenjeni deficit, donosi potrebe za finansiranjem od 310,9 mil. € ili 9,2% BDP-a. Od toga, 192,2 mil. € će se odnositi na inostrano zaduženje, dok će 98,4 mil. € biti domaće zaduživanje, dok preostali iznos predstavlja povećanje depozita na kraju godine.

Na osnovu trenutnog zaduženja Crne Gore (stanje duga na kraju drugog kvartala 2014. je 59,6% procijenjenog BDP-a od 3.393,2 mil. €), ali i procijenjenog deficita do kraja godine, prognozira se da će se ukupan državni dug na kraju ove godine smanjiti za 65 mil. € i iznositi 57,7% BDP-a (3.393,2 mil. €).

U strukturi duga dominira zaduženje prema nerezidentima od 46,3% BDP-a, dok se 11,4% BDP-a odnosi na domaća zaduženje.

DRŽAVNI DUG	2014
Domaći dug u mil €	386,9
Domaći dug u% BDP-a	11,4
Inostrani dug u mil €	1.570,6
Inostrani dug u% BDP-a	46,3
DRŽAVNI DUG u mil €	1.957,5
DRŽAVNI DUG u%BDP-a	57,7

Lokalna samouprava

Prihodi lokalne samouprave korigovani su blago na niže u odnosu aprilsku procjenu, i iznose 185,8 mil. € za 2014. godinu. Ovakvo ostvarenje prihoda biće niže od prošlogodišnjih za 2,5 mil. € ili 1,3%. Najveći dio prihoda lokalne samouprave čine lokalni porezi i naknade koje one ostvaruju, a odnose se na uređenje građevinskog zemljišta, korišćenje lokalnih puteva, i dr.

U 2014. godini, prema procjeni, lokalna samouprava će ostvariti rashode od 145,6 mil. €, što je za 8,3 mil. € više u odnosu na plan za ovu godinu, a najviše kao rezultat rasta kapitalnih izdataka od 7 mil. € i rashoda za usluge od 7,7 mil. €. Najznačajnije uštede u odnosu na plan ostvarene su u dijelu rashoda za materijal, i to u iznosu od 8,9 mil. € ili gotovo 60%.

Suficit koji će ostvariti lokalne samouprave u ovoj godini iznosiće 42,4 mil. € ili 1,3% BDP-a, a on će uglavnom biti utrošen za otplatu obaveza iz prethodnog perioda u iznosu od 50,0 mil. €, ali i na otplatu inostranih i domaćih zaduženja.

Javna potrošnja

Javne finansije Crne Gore čine ranije opisana dva segmenta – lokalna samouprava i centralni/ državni budžet. Procijenjeni prihodi javnih finansija iznosiće 1.492,9 mil. € ili 44,0% BDP-a. Tako procijenjeni prihodi biće veći od prošlogodišnjih za 61,0 mil. €, a najviše kao posljedica rasta prihoda po osnovu doprinosa i poreza na dodatu vrijednost, što je rezultat (a) povećane poreske stope PDV-a, (b) značajnog smanjenja sive ekonomije na tržištu rada, (c) blagog rasta ekonomske aktivnosti koji je doveo do porasta u zapošljavanju i potrošnji, uprkos deflatornim pritiscima iz realnog sektora. Na prihodnoj strani, značajan pad naplate od blizu 10 mil. €, u odnosu na 2013. godinu, zabilježen je kod prihoda po osnovu такси, što je posljedica ukidanje takse na SIM kartice, električna brojila i kablovsku televiziju.

Prema procjenama javna potrošnja biće veća za 42,4 mil. € u odnosu na planiranu. Pad u odnosu na prošlu godinu je posljedica visokog iznosa plaćenih garancija u prošloj godini. Plan je probijen u gotovo svim stavkama, a izdvajaju se stavke rashoda za usluge za koje će biti izdvojeno 10,3 mil. € više od plana, stavka socijalne zaštite koja je probijena za 8,3 mil. € u odnosu na plan, te kapitalni budžet za 7 mil. € i rashodi po osnovu aktiviranih garancija u iznosu od 15,3 mil. €. Značajne uštede ostvarene su kod stavke rashoda za materijal, gdje je potrošeno 8,8 mil. € manje od plana.

Deficit javnih finansija u 2014. godini, nekorigovan za dio stavke otplata obaveza iz prethodnog perioda koji se obračunava kao tekući izdatak, iznosi 22,3 mil. € i čini 0,7% BDP-a. Izuzimajući izdatke za kamate, javne finansije ostvarujući primarni suficit od 1,5% BDP-a.

Stavka otplate duga u ovoj godini će iznositi oko 311 mil. € ili 9,2% BDP-a, a koja će, zajedno sa ostvarenim deficitom, biti finansirana uglavnom iz inostranog zaduženja u iznosu od blizu 200 mil. € i zaduženja na domaćem tržištu od oko 100 mil. €. Stanje depozita na kraju perioda trebalo bi da bude smanjeno za 25,9 mil. €.

Ministarstvo finansija intenzivira aktivnosti u funkciji konsolidacije javne potrošnje u dijelu lokalne samouprave.

BDP (u mil. €)	3393,2	3327,1
----------------	--------	--------

3393,2

3393,2

Budžet Crne Gore	Procjena 2014 - sept		2013		Odstupanje		Plan 2014		Odstupanje		Procjena 2014 - apr		Odstupanje	
	mil. €	% BDP	mil. €	% BDP	mil. €	%	mil. €	% BDP	mil. €	%	mil. €	% BDP	mil. €	%
Izvorni prihodi	1307,06	38,52	1243,53	37,38	63,5	5,11	1276,06	37,61	31,0	2,43	1316,33	38,79	-9,3	-0,70
Porezi	801,87	23,63	755,70	22,71	46,2	6,11	797,83	23,51	4,0	0,51	819,08	24,14	-17,2	-2,10
Doprinosi	428,37	12,62	398,49	11,98	29,9	7,50	397,82	11,72	30,5	7,68	417,56	12,31	10,8	2,59
Takse	16,57	0,49	27,18	0,82	-10,6	-39,03	20,92	0,62	-4,4	-20,80	19,92	0,59	-3,4	-16,82
Naknade	15,22	0,45	13,23	0,40	2,0	15,03	13,02	0,38	2,2	16,87	12,72	0,37	2,5	19,63
Ostali prihodi	33,59	0,99	33,68	1,01	-0,1	-0,27	31,41	0,93	2,2	6,92	31,31	0,92	2,3	7,26
Primici od otplate kredita i sredstva prenijeta iz prethodne godine	4,97	0,15	8,63	0,26	-3,7	-42,38	7,05	0,21	-2,1	-29,41	7,74	0,23	-2,8	-35,72
Donacije	6,46	0,19	6,61	0,20	-0,2	-2,29	8,00	0,24	-1,5	-19,21	8,00	0,24	-1,5	-19,21
Izdaci	1371,72	40,43	1444,79	43,43	-73,1	-5,06	1337,61	39,42	34,1	2,55	1342,76	39,57	29,0	2,16
Tekuća budžetska potrošnja	1269,90	37,42	1367,57	41,10	-97,7	-7,14	1235,78	36,42	34,1	2,76	1240,94	36,57	29,0	2,33
Tekući izdaci	632,04	18,63	605,64	18,20	26,4	4,36	625,53	18,43	6,5	1,04	625,53	18,43	6,5	1,04
Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	388,12	11,44	371,00	11,15	17,1	4,61	386,49	11,39	1,6	0,42	386,49	11,39	1,6	0,42
Ostala lična primanja	12,56	0,37	12,12	0,36	0,4	3,65	11,48	0,34	1,1	9,44	11,48	0,34	1,1	9,44
Rashodi za materijal	29,36	0,87	27,27	0,82	2,1	7,65	29,30	0,86	0,1	0,21	29,30	0,86	0,1	0,21
Rashodi za usluge	43,34	1,28	49,87	1,50	-6,5	-13,09	40,69	1,20	2,6	6,51	40,69	1,20	2,6	6,51
Rashodi za tekuće održavanje	21,43	0,63	20,42	0,61	1,0	4,99	21,66	0,64	-0,2	-1,02	21,66	0,64	-0,2	-1,02
Kamate	70,52	2,08	67,92	2,04	2,6	3,82	73,32	2,16	-2,8	-3,82	73,32	2,16	-2,8	-3,82
Renta	8,29	0,24	7,93	0,24	0,4	4,50	8,17	0,24	0,1	1,37	8,17	0,24	0,1	1,37
Subvencije	20,87	0,62	17,43	0,52	3,4	19,79	18,87	0,56	2,0	10,60	18,87	0,56	2,0	10,60
Ostali izdaci	25,60	0,75	23,61	0,71	2,0	8,41	25,05	0,74	0,6	2,20	25,05	0,74	0,6	2,20
Kapitalni izdaci u tekućem budžetu	11,95	0,35	8,08	0,24	3,9	47,97	10,50	0,31	1,4	13,77	10,50	0,31	1,4	13,77
Transferi za socijalnu zaštitu	506,52	14,93	482,97	14,52	23,6	4,88	498,22	14,68	8,3	1,67	498,22	14,68	8,3	1,67
Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	102,13	3,01	94,31	2,83	7,8	8,30	101,04	2,98	1,1	1,08	101,04	2,98	1,1	1,08
Kapitalni budžet	101,82	3,00	77,22	2,32	24,6	31,86	101,82	3,00	0,0	0,00	101,82	3,00	0,0	0,00
Pozajmice i krediti	2,14	0,06	2,75	0,08	-0,6	-22,26	2,14	0,06	0,0	0,00	2,14	0,06	0,0	0,00
Rezerve	11,81	0,35	14,13	0,42	-2,3	-16,38	8,85	0,26	3,0	33,41	8,85	0,26	3,0	33,41
Otplata garancija	15,26	0,45	107,23	3,22	-92,0	-85,77	0,00	0,00	15,3		5,15	0,15	10,1	196,18
Neto povećanje obaveza	0,00	0,00	14,44	0,43	-14,4		0,00	0,00	0,0		0,00	0,00	0,0	
Suficit/ Deficit	-64,67	-1,91	-215,70	-6,48	151,0	-70,02	-61,55	-1,81	-3,1	5,07	-26,42	-0,78	-38,2	144,72
Primarni deficit	5,85	0,17	-147,78	-4,44	153,6	-103,96	11,77	0,35	-5,9	-50,29	46,89	1,38	-41,0	-87,53
Otplata duga	246,24	7,26	158,59	4,77	87,6	55,27	171,43	5,05	74,8	43,64	171,43	5,05	74,8	43,64
Otplata duga rezidentima	92,86	2,74	107,62	3,23	-14,8	-13,71	30,01	0,88	62,9	209,46	30,01	0,88	62,9	209,46
Otplata duga nerezidentima	108,08	3,19	50,97	1,53	57,1	112,04	108,08	3,19	0,0	0,00	108,08	3,19	0,0	0,00
Otplata obaveza iz prethodnog perioda	45,30	1,33	60,54	1,82	-15,2	-25,18	33,34	0,98	12,0	35,87	33,34	0,98	12,0	35,87
Nedostajuća sredstva	-310,91	-9,16	-374,29	-11,25	63,4	-16,93	-232,98	-6,87	-77,9	33,45	-197,85	-5,83	-113,1	57,14
Finansiranje	310,91	9,16	374,29	11,25	-63,4	-16,93	232,98	6,87	77,9	33,45	197,85	5,83	113,1	57,14
Pozajmice i krediti iz domaćih izvora	98,41	2,90	145,35	4,37	-46,9	-32,29	0,00	0,00	98,4		0,00	0,00	98,4	
Pozajmice i krediti iz inostranih izvora	192,16	5,66	188,52	5,67	3,6	1,93	227,98	6,72	-35,8	-15,71	227,98	6,72	-35,8	-15,71
Prihodi od privatizacije	5,00	0,15	11,95	0,36	-6,9	-58,15	5,00	0,15	0,0	0,00	5,00	0,15	0,0	0,00
Povećanje/smanjenje depozita	15,33	0,45	14,04	0,42	1,3	9,23	0,00	0,00	15,3		-35,12	-1,04	50,5	-143,66

Izvor: Ministarstvo finansija Crne Gore

Napomena: Deficit i izdaci za 2014 nisu korigovani za Otplatu obaveza iz prethodnog perioda, dok u 2013, u skladu sa Nacrtom Zakona o završnom računu Bužeta izvršena je korekcija

BDP (u mil. €)	3393,2	3327,1
----------------	--------	--------

3393,2

3393,2

Lokalna samouprava	Procjena 2014 - sept		2013		Odstupanje		Plan 2014		Odstupanje		Procjena 2014 - apr		Odstupanje	
	mil. €	% BDP	mil. €	% BDP	mil. €	%	mil. €	% BDP	mil. €	%	mil. €	% BDP	mil. €	%
Izvorni prihodi	185,83	5,48	188,37	5,66	-2,5	-1,35	166,10	4,90	19,7	11,87	187,55	5,53	-1,7	-0,92
Porezi	110,57	3,26	107,82	3,24	2,7	2,55	90,38	2,66	20,2	22,33	108,95	3,21	1,6	1,49
Takse	6,80	0,20	6,12	0,18	0,7	11,16	7,36	0,22	-0,6	-7,62	7,28	0,21	-0,5	-6,64
Naknade	54,22	1,60	55,00	1,65	-0,8	-1,42	42,02	1,24	12,2	29,03	53,26	1,57	1,0	1,80
Ostali prihodi	12,24	0,36	16,33	0,49	-4,1	-25,05	14,33	0,42	-2,1	-14,62	16,06	0,47	-3,8	-23,78
Primici od otplate kredita i sredstva prenijeta iz prethodne godine	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0		0,00		0,0		0,00		0,0	
Donacije	2,00	0,06	3,10	0,09	-1,1	-35,53	12,00	0,35	-10,0	-83,33	2,00	0,06	0,0	0,00
Izdaci	145,57	4,29	146,46	4,40	-0,9	-0,60	137,25	4,04	8,3	6,07	146,82	4,33	-1,2	-0,85
Tekuća budžetska potrošnja	103,57	3,05	99,29	2,98	4,3	4,32	102,25	3,01	1,3	1,30	108,82	3,21	-5,2	-4,82
Tekući izdaci	62,22	1,83	63,22	1,90	-1,0	-1,58	63,27	1,86	-1,0	-1,65	70,07	2,07	-7,9	-11,20
Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	35,21	1,04	36,04	1,08	-0,8	-2,31	36,04	1,06	-0,8	-2,31	39,16	1,15	-4,0	-10,09
Ostala lična primanja	2,27	0,07	2,48	0,07	-0,2	-8,75	2,48	0,07	-0,2	-8,71	2,95	0,09	-0,7	-23,01
Rashodi za materijal	6,15	0,18	6,05	0,18	0,1	1,65	15,00	0,44	-8,9	-59,01	6,45	0,19	-0,3	-4,65
Rashodi za usluge	7,69	0,23	8,95	0,27	-1,3	-14,05		0,00	7,7		9,40	0,28	-1,7	-18,20
Rashodi za tekuće održavanje	4,17	0,12	3,85	0,12	0,3	8,17	3,98	0,12	0,2	4,68	5,17	0,15	-1,0	-19,35
Kamate	4,05	0,12	3,35	0,10	0,7	21,03	3,35	0,10	0,7	21,03	4,55	0,13	-0,5	-10,99
Renta	0,46	0,01	0,44	0,01	0,0	5,08	0,44	0,01	0,0	5,08	0,40	0,01	0,1	15,08
Subvencije	0,57	0,02	0,76	0,02	-0,2	-24,68	0,76	0,02	-0,2	-24,68	0,77	0,02	-0,2	-25,92
Ostali izdaci	1,65	0,05	1,30	0,04	0,4	27,15	1,21	0,04	0,4	36,35	1,22	0,04	0,4	35,11
Transferi za socijalnu zaštitu	0,60	0,02	0,44	0,01	0,2	38,50	0,58	0,02	0,0	3,42	0,60	0,02	0,0	0,00
Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	35,70	1,05	32,44	0,97	3,3	10,04	32,34	0,95	3,4	10,39	33,09	0,98	2,6	7,88
Kapitalni izdaci	42,00	1,24	47,17	1,42	-5,2	-10,96	35,00	1,03	7,0	20,00	38,00	1,12	4,0	10,53
Pozajmice i krediti	2,20	0,06	1,38	0,04	0,8	59,86	2,21	0,07	0,0	-0,27	2,20	0,06	0,0	0,00
Rezerve	2,85	0,08	1,82	0,05	1,0	57,17	3,85	0,11	-1,0	-25,94	2,85	0,08	0,0	0,00
Otplata garancija	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0			0,00	0,0			0,00	0,0	
Neto povećanje obaveza	0,00	0,00	7,43	0,22	-7,4	-100,00		0,00	0,0			0,00	0,0	
Suficit/ Deficit	42,41	1,25	39,19	1,18	3,2	8,22	28,86	0,85	13,6	46,97	42,64	1,26	-0,2	-0,53
Primarni deficit	46,46	1,37	35,84	1,08	10,6	29,62	25,51	0,75	21,0	82,13	38,09	1,12	8,4	21,99
Otplata duga	65,00	1,92	66,91	2,01	-1,9	-2,85	49,00	1,44	16,0	32,65	58,50	1,72	6,5	11,11
Otplata duga rezidentima	8,00	0,24	12,30	0,37	-4,3	-34,94	4,50	0,13	3,5	77,78	4,50	0,13	3,5	77,78
Otplata duga nerezidentima	7,00	0,21	1,92	0,06	5,1	265,39	4,50	0,13	2,5	55,56	7,00	0,21	0,0	0,00
Otplata obaveza iz prethodnog perioda	50,00	1,47	52,69	1,58	-2,7	-5,11	40,00	1,18	10,0	25,00	47,00	1,39	3,0	6,38
Nedostajuća sredstva	-22,59	-0,67	-27,72	-0,83	5,1	-18,49	-20,14	-0,59	-2,4	12,15	-15,86	-0,47	-6,7	42,41
Finansiranje	22,59	0,67	27,72	0,83	-5,1	-18,49	20,14	0,59	2,4	12,15	15,86	0,47	6,7	42,41
Pozajmice i krediti iz domaćih izvora	4,00	0,12	5,94	0,18	-1,9	-32,70	6,00	0,18	-2,0	-33,33	4,00	0,12	0,0	0,00
Pozajmice i krediti iz inostranih izvora	2,00	0,06	2,91	0,09	-0,9	-31,36		0,00	2,0		2,00	0,06	0,0	0,00
Prihodi od privatizacije	6,00	0,18	14,83	0,45	-8,8	-59,55	2,00	0,06	4,0	200,00	8,00	0,24	-2,0	-25,00
Povećanje/smanjenje depozita	10,59	0,31	-3,41	-0,10	14,0	-410,88	12,14	0,36	-1,6	-12,79	1,86	0,05	8,7	468,60
Transferi iz centralnog budžeta	2,16	0,06	4,71	0,14	-2,5	-54,15	0,00	0,00	2,2		1,90	0,06	0,3	13,28

Izvor: Ministarstvo finansija Crne Gore

Napomena: Deficit i izdaci za 2014 nisu korigovani za Otplatu obaveza iz prethodnog perioda, dok u 2013, u skladu sa Nacrtom Zakona o završnom računu Buždeta izvršena je korekcija

BDP (u mil. €)	3393,2	3327,1
----------------	--------	--------

3393,2

3393,2

Javna potrošnja	Procjena 2014 - sept		2013		Odstupanje		Plan 2014		Odstupanje		Procjena 2014 - apr		Odstupanje	
	mil. €	% BDP	mil. €	% BDP	mil. €	%	mil. €	% BDP	mil. €	%	mil. €	% BDP	mil. €	%
Izvorni prihodi	1492,88	44,00	1431,90	43,04	61,0	4,26	1442,16	42,50	50,7	3,52	1503,88	44,32	-11,0	-0,73
Porezi, od čega:	912,44	26,89	863,52	25,95	48,9	5,67	888,21	26,18	24,2	2,73	928,02	27,35	-15,6	-1,68
Porez na dohodak fizičkih lica	135,76	4,00	124,15	3,73	11,6	9,35	121,15	3,57	14,6	12,06	125,89	3,71	9,9	7,85
Porez na dodatu vrijednost	459,67	13,55	429,20	12,90	30,5	7,10	455,95	13,44	3,7	0,82	473,64	13,96	-14,0	-2,95
Akcize	162,46	4,79	161,45	4,85	1,0	0,63	171,11	5,04	-8,7	-5,06	169,16	4,99	-6,7	-3,96
Doprinosi	428,37	12,62	398,49	11,98	29,9	7,50	397,82	11,72	30,5	7,68	417,56	12,31	10,8	2,59
Takse	23,37	0,69	33,30	1,00	-9,9	-29,81	28,28	0,83	-4,9	-17,37	27,21	0,80	-3,8	-14,10
Naknade	69,44	2,05	68,24	2,05	1,2	1,77	55,05	1,62	14,4	26,15	65,99	1,94	3,5	5,24
Ostali prihodi	45,82	1,35	50,01	1,50	-4,2	-8,36	45,75	1,35	0,1	0,17	47,37	1,40	-1,5	-3,26
Primici od otplate kredita i sredstva prenijeta iz prethodne godine	4,97	0,15	8,63	0,26	-3,7	-42,38	7,05	0,21	-2,1	-29,41	7,74	0,23	-2,8	-35,72
Donacije	8,46	0,25	9,72	0,29	-1,3	-12,90	20,00	0,59	-11,5	-57,69	10,00	0,29	-1,5	-15,37
Izdaci	1515,14	44,65	1526,00	45,87	-10,9	-0,71	1474,85	43,46	40,3	2,73	1487,67	43,84	27,5	1,85
Tekuća budžetska potrošnja	1371,32	40,41	1401,61	42,13	-30,3	-2,16	1338,03	39,43	33,3	2,49	1347,85	39,72	23,5	1,74
Tekući izdaci	694,25	20,46	668,86	20,10	25,4	3,80	688,79	20,30	5,5	0,79	695,60	20,50	-1,3	-0,19
Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	423,33	12,48	407,05	12,23	16,3	4,00	422,53	12,45	0,8	0,19	425,65	12,54	-2,3	-0,55
Ostala lična primanja	14,83	0,44	14,60	0,44	0,2	1,54	13,96	0,41	0,9	6,21	14,42	0,43	0,4	2,81
Rashodi za materijal	35,51	1,05	33,32	1,00	2,2	6,56	44,30	1,31	-8,8	-19,85	35,75	1,05	-0,2	-0,67
Rashodi za usluge	51,03	1,50	58,82	1,77	-7,8	-13,24	40,69	1,20	10,3	25,41	50,09	1,48	0,9	1,87
Rashodi za tekuće održavanje	25,60	0,75	24,27	0,73	1,3	5,49	25,64	0,76	0,0	-0,14	26,82	0,79	-1,2	-4,55
Kamate	74,57	2,20	71,27	2,14	3,3	4,63	76,66	2,26	-2,1	-2,73	77,87	2,29	-3,3	-4,24
Renta	8,74	0,26	8,36	0,25	0,4	4,53	8,61	0,25	0,1	1,56	8,57	0,25	0,2	2,01
Subvencije	21,45	0,63	18,18	0,55	3,3	17,94	19,63	0,58	1,8	9,23	19,65	0,58	1,8	9,16
Ostali izdaci	27,25	0,80	24,92	0,75	2,3	9,39	26,26	0,77	1,0	3,78	26,27	0,77	1,0	3,73
Kapitalni izdaci u tekućem budžetu	11,95	0,35	8,08	0,24	3,9	47,97	10,50	0,31	1,4	13,77	10,50	0,31	1,4	13,77
Transferi za socijalnu zaštitu	507,12	14,95	483,40	14,53	23,7	4,91	498,81	14,70	8,3	1,67	498,83	14,70	8,3	1,66
Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	135,67	4,00	122,04	3,67	13,6	11,17	133,38	3,93	2,3	1,72	132,22	3,90	3,4	2,61
Kapitalni izdaci	143,82	4,24	124,39	3,74	19,4	15,62	136,82	4,03	7,0	5,12	139,82	4,12	4,0	2,86
Pozajmice i krediti	4,34	0,13	4,13	0,12	0,2	5,11	4,35	0,13	0,0	-0,14	4,34	0,13	0,0	0,00
Rezerve	14,67	0,43	15,94	0,48	-1,3	-8,00	12,71	0,37	2,0	15,41	11,71	0,35	3,0	25,27
Otplata garancija	15,26	0,45	107,23	3,22	-92,0	-85,77	0,00	0,00	15,3		5,15	0,15	10,1	196,18
Neto povećanje obaveza	0,00	0,00	21,87	0,66	-21,9	-100,00	0,00	0,00	0,0		0,00	0,00	0,0	
Suficit/ Deficit	-22,26	-0,66	-115,97	-3,49	93,7	-80,81	-32,69	-0,96	10,4	-31,92	16,21	0,48	-38,5	-237,28
Primarni deficit	52,31	1,54	-44,70	-1,34	97,0	-217,03	43,97	1,30	8,3	18,96	94,08	2,77	-41,8	-44,40
Otplata duga	311,24	9,17	286,04	8,60	25,2	8,81	220,43	6,50	90,8	41,20	229,93	6,78	81,3	35,37
Otplata duga rezidentima	100,86	2,97	119,92	3,60	-19,1	-15,89	34,51	1,02	66,4	192,29	34,51	1,02	66,4	192,29
Otplata duga nerezidentima	115,08	3,39	52,89	1,59	62,2	117,60	112,58	3,32	2,5	2,22	115,08	3,39	0,0	0,00
Otplata obaveza iz prethodnog perioda	95,30	2,81	113,24	3,40	-17,9	-15,84	73,34	2,16	22,0	29,94	80,34	2,37	15,0	18,62
Nedostajuća sredstva	-333,50	-9,83	-402,01	-12,08	68,5	-17,04	-253,12	-7,46	-80,4	31,76	-213,71	-6,30	-119,8	56,05
Finansiranje	333,50	9,83	380,14	11,43	-46,6	-12,27	253,12	7,46	80,4	31,76	213,71	6,30	119,8	56,05
Pozajmice i krediti iz domaćih izvora	102,41	3,02	151,29	4,55	-48,9	-32,31	6,00	0,18	96,4		4,00	0,12	98,4	
Pozajmice i krediti iz inostranih izvora	194,16	5,72	191,43	5,75	2,7	1,43	227,98	6,72	-33,8	-14,83	229,98	6,78	-35,8	-15,57
Prihodi od privatizacije	11,00	0,32	26,78	0,80	-15,8	-58,93	7,00	0,21	4,0	57,14	13,00	0,38	-2,0	-15,38
Povećanje/smanjenje depozita	25,92	0,76	10,63	0,32	15,3	143,84	12,14	0,36	13,8	113,49	-33,26	-0,98	59,2	-177,94

Izvor: Ministarstvo finansija Crne Gore

Napomena: Deficit i izdaci za 2014 nisu korigovani za Otplatu obaveza iz prethodnog perioda, dok u 2013, u skladu sa Nacrtom Zakona o završnom računu Bužeta izvršena je korekcija